

Ուրախություններով լցված է առաւօտեան 10-2
(ըստի կերակի և առն օրերից)։

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն կողով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր տողանշին 20 կօպէկ.

Տպարանի տ է ի Ֆ օ Ն № 67.

ԱՌԱՋԻԿԱՅ 1912 ԹԻԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Երևան. — Ելեկտրոն հաղորդում են
Ինտերնալց. ճշտություններով թվթվակցի
են լուսեղիս ասաց, որ Գրէյի այն
հղարարանքը, թէ նա աշխատում է
արականասանում անգլիացի ծառայող-
եր նշանակել, այնքան էլ ճիշդ չէ.

Լճակերայի դէմ: — Բէյտէրին հաղորդում են
Իհհհհհհհ, ճշոււտեալը մի թիմակցի
ետ խօսելիս ասաց, որ Գրէյլի այն
հաղաւորանքը, թէ էս աշխատում է
արականատանում անգլիացի ծառայող-
եր նշանակել, այնքան էլ ճիշդ չէ:

և պարսկական լեզուն ու բարբր գիտ-
ցող ծառայողներին, նա յիշում էր գտա-
մի քանի յարմար բերող անպարտա-
կաններ, նաև է. Կուրբանյանի, Կու-
րբանյանի, Կուրբանյանի, Կուրբանյանի,
նրանք ներկայումս իսկ ծառայության
մէջ են, եթէ լինէին շարունակ առա-
նեւ, նա ուրախութեամբ կը դիմէր
նրանց ծառայութեան:

Բերին. — Վարդ-Գալստի-Ալեք-Յայ-
տունցը, շոգախելով պարսկական հար-
ցը, առում է, որ Պարսկաստանի մի
քանի մասերի գրաւումը ուսանելից՝
ըստ երկու թիւն անկախութեամբ վճիռ
է երկրի ներքին սատարի խառնուրդն-
ներն պատճառով, ընդ մինչ գերմա-
նացիները համար կարեւոր է ստիկ այն,
որպէսզի կարգ ու կանոնը երկրում
վերականգնվի ու պահպանվի:

Թաւրիզ. — Շուշա-ուղ-Գոյլէն, չը
նայած անյուսման կրկնակի հրաւեր-
ներին, չէ վստահանում քաղաք գալ, պա-
հանջելով նախ զինաթափ անել ֆէ-
դայիներին:

Կոնստ. — Պատմականորէ ուղղված
հարցին, ստատու-սկիւնդարի օգնական
Սիլվան ասաց, որ բրիտանական կա-
ռավարութիւնը իրողել էր ուսանական
ուսումնասիրութիւնը պարսկականին.
Կոնստ. — Պատմականորէ ուղղված
հարցին, ստատու-սկիւնդարի օգնական
Սիլվան ասաց, որ բրիտանական կա-
ռավարութիւնը իրողել էր ուսանական
ուսումնասիրութիւնը պարսկականին.
Կոնստ. — Պատմականորէ ուղղված
հարցին, ստատու-սկիւնդարի օգնական
Սիլվան ասաց, որ բրիտանական կա-
ռավարութիւնը իրողել էր ուսանական
ուսումնասիրութիւնը պարսկականին.

Պատմականորէ ուղղված հարցին,
Սիլվան ասաց. «Մեծ-բրիտանական
գետական տեղեկացում է, որ պար-
սիկ միջնորդները և գլխավոր գործա-
դարն միջև տեղի էին ունենում լուրջ
տարաձայնութիւններ մի քանի շաբաթ
առաջ, որը և պատճառ դար-
ձաւ երեք միջնորդների հրաժարան-
ները ծառայութիւնից չունենալ պարսիկ
ժողովրդի զգացմունքների մասին, սա-
կայն Շուստերը ասացաւ մէջիւսի ա-
ջակցութիւնը»:

Թիւրք. — Բաղարիւրը չորրորդ օրն
է իսկ են Շուրանկիւմում են ցոյցե-
րը կանանց և դպրոցականների մա-
նակները: Կարիւնդը, որի հրա-
ժարականը չըրոգւածից, գլուխ մուտ է
իշխանութեան գլուխ Իրոնիւնը յու-
զալի է:

Յայտարարվեց պատերազմական
դրոշմին: Փամանակաւոր գեներալ-
նահանգապետ հռչակեց թաւառար
Էմիր-Մուշախը:

Զուլֆա. — Շուշա-ուղ-Գոյլէն նա-
մանցից Աստուրից և դիմաց զէպի
Թաւրիզ օգնելու Սամաղ-խանին: Ա-
լաւարից ուսանական սպանները
դուրս բերվեցին հսկողութեան տակ:
Թոյ գնացել պորտուսեր հիւպատո-
սարանի պահակների կողմը ուսե-
ղացնելու համար:

Թաւրիզ. — Չորս մեկնութեան տեղի
ունեցան հակառակական միտնոքեր:
Յուզմունքը աճում է: Բաղարը պաշտ-
պանում են ուսու պահակները: Այսօր
Սամաղ-խանը մտնելու է քաղաք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԵՎԵԼԵԼՈՒՄ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

19, 20 և 21 նոյեմբերի

Շանխայ. — Նանկինը յեղափոխական-
ները վերցրին: Կառավարական գործե-
րը գեներալ Չիանի հրամանատարու-
թեամբ գերել են ընկել:

Յիքին. — Կիրինի օրինակով այս-
տեղ նոյնպէս կարգվեց առանձին ինք-
նապաշտպան կոմիտէի խոնարհներ
դէմ կռուելու համար:

Կոնստ. — Կոնստանտին մօտ գը-
տնվող Լիւբլյուս քաղաքում յեղափո-
խականները դրաւիկ են ստիկանա-
պետի վարչութիւնը և քաղաքային
խորհրդի շէնքերը: Մասնակցում է
յեղափոխական դրոշակ:

Չիանի լրագրողների ասելով, Հա-
րաւային-Մանիւրիայում գտնվում են
1000-ից աւելի յեղափոխական զորա-
մասեր: Կազմակերպվում են նոր զօ-
րամասեր:

Պէկին. — Նանկինի գրաւումը յեղա-
փոխականներից հաստատվում է:

Այստեղ այրվեց Կոնստանտին տունը:
Կրակի ճարակ դարձան շատ հուսկներ-
ներ և հայկական գրաւարներ:

Չիանի նահանգի Պիցիլիանցիօնում
4000 հոգուց բաղկացած զօրամասը
պաշտամբել է ուժիկները չը ստա-
նայու պատճառով:

Տոկիո. — Բիւլէի հաշիւները 16 մի-
լիոն իէնի գեֆիւրով է: Սովորական
եկամուտները կազմում են 500,500,000,
արտակարգ եկամուտները՝ 53 միլիոն
իէն, ծախքերը՝ սովորական՝ 409 միլի-
500,000, արտակարգ՝ 161,500,000:

Պէկին. — Սամանապարական պալատի
վերաստուգիչ մասնագործի նիստում
որովից 30 միլիոնի նոր փոխառու-
թիւնից 12 միլիոնը գործադրել փո-
խառութիւնների հերթական վճարում-
ները տալու, 10 միլիոնը՝ Կոնստ. և
Միւնչխայի, Իէնան, Նանդուն նահանգ-
ներին նպաստ տալու, 8 միլիոնը՝
մայրաքաղաքի վարչական մասի համար:
Պատգամաւորները և պալատի նա-
խագահը Տիանցիլինից յեղափոխական
կոմիտէից մի նամակ ստացան, որով
մանկան սպառնալիքի տակ պահանջ-
վում է անյապաղ դատարանին պա-
րագրուելը:

Կառավարութիւնը շտապով զօրա-
ժողով է կառուրում Շանդունի նա-
հանգում, նաև Բաոդինֆույուն: Նա-
խագծված է զենքի կոչել 20,000
զինուոր:

Շանխայ. — յեղափոխականները ցոյց են
տալիս Կոնստանտին գործունէութիւն:
Նրանք չորս քաղաք են գրաւել հիւ-
սիսում:

Հաղորդում են, որ Իէնանֆույուն
մեծ թէւով յեղափոխականներ չը շա-
պատել են քաղաքը:

Ուրգա. — Հիւսիսային Մոնղոլիան
յայտարարվեց անկախ: Երկիրը կառա-
վարում է հոգեւոր պետ Խուտուխան:

Շանխայ. — Երկաթուղային երթե-
կութիւնը Շանխայի և Նանկինի միջև
վերականգնւ: Լուրերի համաձայն, գեներ-
ալ Չիանը փախել է Կառավարական
գործերը հեռացնել Պիւնդին, Շան-
խայում աճին ինչ հանգիստ է:

Թաւրիզ. — Չիանի արգելաբերից
հաղորդում են, որ յեղափոխականները
յարձակում են գործել կառավարական
գործերի վրա ժուշօնով, Ֆինիստանի-
նի, Լեւոնանի, Միւնանֆույուն, Անդե-
տանի մօտերը: Ապստամբները տիրել
են երկու բերդերի ժուշօնով մօտ:

Պէկին. — Միջնորդների խորհուրդը
բոլոր գաւառները հեռագրի ուղար-
կեց, որով հաղորդվում է թէ Խա-
նուի անգլիական հիւպատոսի միջ-
նորդութեամբ 3 օրով զինուորացու է
նշանակված բանակցութիւնների հա-
մար, որոնք զուցէ և խաղաղութեամբ
վերջանան: Սամանապարական օրա-
րոշեց, որպէսզի բոլոր կառավարական
ծախքերի մասին աճին աճին հաշիւ
ներկայացվի իրան:

Միւսի ինտանդում յեղափոխական-
ները ձեռք են ձգել երկու քաղաք և
երկաթուղու մի մասը: Նանկինի փո-
խարքան Տիանցիլինի փոխարքայ Տի-
լիանի հետ նաւով մեկնել է Շանխայ:

Ուշանում է յայտարարութիւն
է կախված իբր թէ Իւնչիլայը համա-
ձայն է ստանձնել հանրապետութեան
նախագահի պաշտօնը:

ՎԵՐԵՆԻ ՏԵԼԵԿՐԱԳՐԱՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)

19, 20 և 21 նոյեմբերի

Նալուս. — Եկաւ ներքին գործերի մի-
նիստը Մալաբով:

Պետերբուրգ. — Չիանի արգելաբերից
ծառայական գործերով մեկնեց Ղրիմ:
Միջնորդների խորհրդի նախագահի
մօտ կայացաւ մասնաւոր խորհրդակ-
ցութիւնը ընդհանուր տարրական ուսում
մացնելու հետ շաղկապված մի քանի
հարցերի առիթով: Խորհրդակցութեանը
մասնակցեցին սինդիկատ օբեր-պրօկու-
րներ, ժողովրդական լուսաւորութեան
միջնորդը, Դոմայի անդամներից ո-
մանը:

Մոսկւ. — Բացվեց ուսու ժողովրդի
միութեան համալուծարը: Նախագահ
ընտրվեց Դուրովինը: Համալուծարը
ամենապատանի հեռագիր ուղարկեց
Կայսրին: Կլիսաւոր հարցը չորրորդ
Դոմայի ընտրութիւններն են: Մա-
մուլի ներկայացուցիչներին արգելվեց
ներկայ գտնվել նիստերին:

Մալոնի. — Մալոնիից Կ. Պոլս ընկած
երկաթուղագծի վրա փորձ եղաւ գնացքի
խորտակում առաջ բերել: Գնացքի
տակ պայթեց մի ուսու, որից վիրա-
ւորվեցին մի քանի մարդ: Բացի դրա-
նից ժանդարմների զօրանոցի վրա նե-
սեցվեց մի ուսու, որից զօրանոցը կոր-
ծանվեց:

Քոստ. — Եկաւ անգլիական թագա-
ւորական զոյգը:

Վիեննա. — Երեկ երեկոյան մեկնեց
Ֆիւրիանդ թագաւորը:

Յէտինի. — Սկուպչիւնի քաղաքից:

Տրիպոլիս. — Թիւրքերի յարձակումը
յետ մղվեց մեծ կորուստներով: Իսա-
լայնիցից սպանվեցին 8 և վիրաւոր-
վեցին 17 մարդ:

Վիեննա. — Կայսերական հրովարտա-
կով զենեղալ ֆոն - Կեպպէնհորֆին
շնորհվեց Լեոպոլդի մեծ խաչ:
Երեսուցի մօտ շրջաններում հա-
ղորդում են, որ Կեպպէնհորֆին կայս-
րին ներկայացրած գեղեցկագիրը՝ զին-
ւորական ձեռնարկութիւնների անհրա-
պարտեթեան մասին և նրա յամում
պահանջը, որպէսզի կայսրը վճիռ կա-
յացնէ, զրգեցին Երեսուցիի հրաժա-
րական տալ, որը չընդունվեց: Հետե-
ւանք այն եղաւ, որ հրաժարվեց ֆոն-
Կեպպէնհորֆին:

Պաշտօնական խաւերում հաստա-
տւում են, թէ սկզբունքային տարբե-
ութիւններ երեսուցի և Կեպպէնհորֆին
աշխարհայեացքների միջև չը կայ:
համակարծիք չեն ստիկ Կեպպէնհորֆին
պահանջած միջոցների շուտադրոյթ ի-
րազօրման հարցում:

Բերլին. — Բէյլիստադ Գետական զան-
ձառան ստատու-սկիւնդար պետական
ֆինանսների նկատմամբ ասաց, որ ֆի-
նանսները կը բարելավեն սովորական
ժամանակից առաջ, և ընտրուց դու-
թիւնը նպաստաւոր կը դրոյթ:

Չախաղողման կուսակցութիւնների
պարագլուխները մասնակցեցին, որ
զեկուցեցին կայացված է սայթաք
հոգի վրա և կարողացել ընկալաւոր
փոխելուց առաջ, որպէսզի կարելի լի-
նի արգելաւորելու ունենալ ընտրու-
թիւնների վրա:

Պաշտօնականութիւնները և կենտրոնը
զոհ են գեղեցկացում:

Վոյֆին հեռագրում են Հոմբից.
Միջնորդ-նախագահը յայտնեց, թէ
ստորական լրագրողների հաղորդումը,
իբր Իտալիան դուրս է գալիս եւսպե-
տական դաշնակցութիւնից, կուլիտ յե-
րուրանք է:

Բոլոյալցի. — Իտալիան միջնորդ-
նախագահ Ջիօլետտին (Բուր-Նաւալոյի)
հարցին պատասխանեց հեռագրով, որ
Վիեննայի «Բրէսկա Պոստ» լրագրի տե-
ղեկութիւնը, թէ իբր Իտալիան դուրս
է գալիս եւսպետական դաշնակցութիւ-
նից, ուղղակի յերեւոյթ է:

Բիւլաւ. — Երեկ պայտառում վերջա-
ցան պետական ինքնապաշտպա-
նութեան վիճաքանութիւնները: Սօ-
ցիալիստները պարագլուխն ասաց, որ
թէ և սօցիալիզմը ամենախաղաղ մի
ոյժ է պատմութեանը, որով, սակայն սօ-
ցիալիստները քաջութեամբ կը կռուեն
Ինչկիայի վրա յարձակում գործելու
դէպքում:

Պաշտ. 82 ձայնով ընդգէմ 73-ի
վստահութիւն յայտնեց զինուորական
միջնորդին և որոշեց լիւբլյանցի ա-
նաշարկութիւնը պետական պաշտա-
պանութեան զինված մասնագործի հաստա-
տելու մասին յանձնել պալատի մաս-
նագործին:

Կազարմակ. — Չախը շրջանում ան-
հնազանդ ցեղերի խմբեր շարունակ
յարձակումներ են գործում:

ԿԱՌՈՂ. ՊԱՏԱՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄԵՐԻ ԷՆՏԵՔԵՐԵՆ

Կ. Պոլսի պատրիարքի կողմից բերել
փոխանորդ ամենայն հայոց կաթողի-
կոսի ընտրութեան մասնակցելու ըն-
տրված է Յովհաննէս արքեպիսկոպոս
Արշալուսի, որ համարվում է թիւր-
քաշայոց պատրիարքական զանի առա-
ջին ընտրելի: Ուստատանի հայու-
թեան լաւագոյն մասը ուրախ կը լինի
որոշուելու Արշալուսի արքեպիսկոպոս
և ծանօթանալ թիւրքաշայոց ապագայ
պատրիարքի հետ:

ՎԱՍԻԿԻ ԱՍԵՐԵՆ

Կ. Պոլսի, 12/25 նոյեմբեր
Կաթողիկոսական խնդրոյն նոր երկաթ
տակուին Կ. Պոլսի հանրային կարծիքը
շփոթեցնում է չափել չէ քաղաքում:
Պատրիարքարան ուսու դեսպան Չախի-
կովի մօտ դիմում կատարեց երկու ան-
գամ Չախիկով երկու անգամում ալ ցոյց
տուաւ բարեացակամութիւն, բայց մասնա-
ւոր երկրորդ անգամում բարեացակամու-
թեան ալ աւելի բան մը, խոստում տուաւ
խնդրել կարգադրելու թիւրքաշայոց քաղ-
ձանքին հանդէ:

Հոս Պոլսի հայոց և փոխարքայի կա-
նաններում մէջ պատրիարքարան և թիւ-
րքի ի դուր կորսնի ներքին գործերը
միջնորդին պահանջը արդարացիորէ արա-
մաղորդելու մը: Ասոր համար մասնաւոր
պալատիկներ շատ գէշ եղած է և ոմանք
հայերու կողմէ մասնաւորութեան և շարա-
խօսութիւններ կը նշմարեն:

Մասնաւորագէտ սրբազան Օրմանան
կամրաւորանի իբր հեղինակ այս դատա-
րութեան ստով զինքը վարկաբեկ ընելու
համար Այս զրոյցը հրապարակ հանդիսին
ալ հաւատարմած չեն, սակայն սակիս սքան-
չելի գէշ մը կը համարեն քաղաքային

Աղագային ժողովի երկուսն յուզումային
նիստ ամբողջովին յատկացուեցաւ դար-
ձալ կաթողիկոսական խնդրոյն:

Ժողովը հակառակ զինքը շփոթեցնելու,
վրիպեցնելու և անով բոլոր գործը վստա-
ղելու ջանքերում կըցաւ իր պաղարկու-
թիւնը պահել և սպասողական զինքը մէջ
մնալու որոշում տալ:

Մասնաւորագէտ ծայրայեղներն ուսա-
րեցին արքեպիսկոպոսին ցարէ պատրիար-
քին սքանչելի առիթ մը գտնել կարծեցին
և ամեն ջանք ընելու թուան խօսքը բախ-
համար, սակայն ամենապիտ Երեսուցի

մեղսցնելու համար սրբազան Օրմանան:

Սակայն բան մը կայ, որ պէտք չէ ուն-
հայու ուղարկութեան վրիպի. և ասիկա սա
է թէ Օրմանան արքեպ. պաշտօնագէտ
կամ անպաշտօն կերպով իրերու այս նոր
կացութեան առջև դնալ ունէ յայտարարու-
թիւն չըբաւ:

Նա կը պատկէ, որ Օրմանան արքեպ.
այս ձեռնարկին մէջ իր անձանակից ը-
լալը հաստատելու և միանգամայն ցոյց
տալու համար, թէ ինքը չուզի արգելի
կաթին հակառակ աղբին պետը դառնալ,
այլ օրինաւոր ընտրութեան մը միայն կը
համակերպի, յայտարարել, թէ այս պա-
մաններում կը կատարուած ընտրութեան
մը հետեւանքով ոչ որ պիտի ուզէր ստան-
նալ ամենայն հայոց կաթողիկոսութիւնը:

Մենք սակիս կըցնեք ոչ միայն Օրմա-
նանի, այլ բոլոր միւս կաթողիկոսներու
համար, որոնք հակազգային բան մը ըրած
պիտի ըլլան, երբ համակերպին թիւրք
ու կրճատ կերպով կատարուած ընտրութեան
մը արդիւններն:

Ասանկ զինք ժխթ մը մեր եկեղեցական-
ներն են ոչ միւր ըրաւ, և ասիկա է, որ
դատաւարտելի է պարզապէս, զի բուն
պաշտօնաւոր այս է:

Իսու կառավարութեան կարգադրու-
նը համանկան է որ փոփոխութեան են-
թարկուի, և այն ատեն ընական է, որ ա-
մօթապարտապիտ մնան բոլոր անոնք ու-
րոնք ուղեցին անտուր պայմաններու մէջ
կատարուած ընտրութեան մը հետեւանք
վայելի, կամ անկէ օտուել իրենց ընտրե-
լին չալըցնելու համար:

Իսու կառավարութեան որոշումը, որ օր-
մանանկան ըստիւ ուղեցնելու և յու-
սաղեցնելու երկու թիւներ, ասիկա բուն հա-
կաւորութեան և խաղաղութեան մը անտա-
կալ կը դարձնէ այս եկեղեցական թիւ-
քի մէջ: Հայոց այս կարգադրութեան
ուրը հասած էր, երբ Կրօն. ժողովը որո-
շեց համազումար ժողովի հրաւիրել:
Նոյեմբեր 10-ին 38 եկեղեցականներ
գումարուելով կաթողիկոսական խնդրոյն
վրայ ընդարձակ վիճարկութիւններ ընել
և ի վերջոյ քուէարկեցին ստուար մեծա-
մասնութեամբ սա բանաձեւ-որոշումը:

Թիւրքիոյ հայոց եկեղեցականաց հա-
մագումար ժողովս ըստ աղբ. սանձա-
գրութեան 29-րդ յօդուածի, կազմուած
մայրաքաղաքը դառնալով կաթողիկոսների,
քաղաքի վարչականներ և ու եկեղեցաց
աւարեց և ամբողջապ ըստանալով, այ-
սօյ, նոյն 10-ին, ճիւղաւորել, նիստ կազ-
մելով աղբ. պատրիարքարանի մէջ, նկատի
առաւ նախկին պատրիարք տէր-Մաշաքի
արքեպ. Օրմանանի կաթողիկոսացնելու
համար մղուած բուն պաշարը, որ հե-
տեղհետէ ծանր հետեւանք կուենայ, և ու-
շաղկութեան անտուր կողմանէ մի քանի
թիւներ, կիթողիկոսներու և աշխարհական-
ներու կողմէ աղբ. ժողովը եղած մէկէ ա-
ւելի դիմումներն, սակայնական գտաւ
զինքն էջմիածնի կաթողիկոսական ընտ-
րութեան համազգային պատգամաւորական
ժողովին և առաջարկել իսկուտ մեղծել հ.
Մաշաքի արքեպ. Օրմանանի կաթողիկո-
սական թեկնածութիւնը, նկատի ունենալով
աղբ. ժողովի որոշումը՝ բազմաշաբաթ հայ
ժողովուրդը և հայ առաքելական ա. եկեղե-
ցին փրկելու համար վերանաւ արտուր պա-
ռակուումները:

Այս ժողովին մէջ դարձեալ Օրմանանի
tête noire-ը հանգիստացած է Պապեանի
վրայ, որուն անաւածան սպուրեք, Կեմը
վ. Դուրան, վարանած է այս անգամ ստու-
րաղբի այս բանաձեւը:

Կեմը վ. Դուրանի համար կըցուի, թէ
իբր ասիկէ առջի ամբաստանութիւններն
մէկն ալ Գրեգորի վ. Պապեանի ռեյո-
զիս եղած ըլլալուն համար

ՊԱՐՈՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍՊԵՆԴԻԱՐԻՆ

Որքան երկար ես ապրում եմ մարդկանց մէջ,
Այնքան աւելի ես սիրում եմ կենդանիներին:

Après l'Agésilas
Hélas!
Après l'Attila
Hola!
Boileau

Յարգելի պարոն.

Յովով ստուգեք ինձ նորյուրթիումը վերադարձին ձեզ «Մշակի» 175-րդ համարում հրատարակած ձեր նամակի ցիցառը, զի նրանից յարմարաբայելի չկառողցացա՞նք ձեռնի իմ ներկայ պատասխանին համար՝ և քանի որ դուք պիտու՞մ էք ցնցանախոր՞նս էլ իմ կարգից յիշեցնու՞մ իմ ձեզ ֆրանսիական զբաղանքախմբան ընդհիղահայտ Boileau-ի խորթիմաստ երկու բացառահանդերձանները, որ նա նուիրից որպէս քննադատական աշխարհահայել Pierre Corneille-ին՝ ձերուրթին ժամանակ, ժաբի թուրուրթի վերջ պերիորդում յորինեա՞նք «Agésilas» և «Attila» պիէսներին «Agésilas»-ի հետեց նա բացառահանդէ՞ք «Hélas!» («Ահա՛ղը»), ուղիղուրթի ասել որ ֆրանսական ոգորդական բանաստեղծութան հօր հանձնարը արդէ՞ն նուազիլ էր. իսկ նրանից շուրջ մի տալով վերջը բանի վրա դուրս եկած նրա «Attila» պիէսին հետեց նա բացառահանդէ՞ք՝ «Hélas!» («Կին, բաւական»)։ Boileau ախտուրթ էր P. Corneille-ին, չէ՞ր ուղարկ, որ նա այժմ դուրս էր «Attila»-ն նախնայեղում էր նրան հոգնալը բնաւ պատիւ չէր բերում նրանումն պիէսներին, «Gid»-ին, «Horaces»-ին և այլն և այլն։

Արարիւիս Դանիէլեանի՝ «Մշակի» 75-րդ համարում հրատարակած՝ նամակի նուրիկ հարիւրէն էր իմ հոգովցի բացազանչելի՝ «Աւանդ», նախ այն մտքով՝ որ նա, ճարտահատում, դիմել էր զլրացրտութիւններէ կողմոյն, նրանցով ինձազերի տալու էր հոգովցի մի թշնամու իրեն և վերադրել այն թշնամութեանը՝ այրասպանութեան դործուն իր զէմ բացում և վերաքննութիւնը. երկրորդ՝ այն մտքով, որ նա չկարողացաւ օգտուել իր ժամանակին (անցնամաւ) մէջ. հասարակութեան կողմէլ նրա մօտ կատարուած զբարձր ազգայնորութիւններց՝ դատասանարւո, դատարանի չար օրինակ լինելուց, վերացնելու զայլթաղութեան կեանքի փաստը, ինչ նա դարձու էր հերոսութեն մի միջկալարում, և չկողմնել որ բարձր մասնէր դատաստանական շաւրէ մէջ. բայց նա չանստաց մի յօրդրել զի չպիտանցք անձ հաւատք էր ընծայել թիֆլիսի փաստարկներց. իրց ումաց խօսքին, որոնք, ինչպէս նա յայտարարում էր անցնել ամառ, հաւատարմութիւն էին իրան, թէ նա մատարւել էր վերաքննութիւնը, և միւս կողմից նա նմանապէս անձ յոյս էր դրել զանազան աստուով զլրացրտութիւններով՝ վերաքննութեան դործին հետապնդողները իր թշնամութեն յայտարարելով փաստներ անքննելի դարձնելով վրայ, ինչպէս թիւղարւում էին սրան մի քանի ակոյապանքի և պարագիտներ, որոնք ըստ նա ինչն իրան յոյապատել էր։

Այդանքը նրա նամակի հոսից ճառարի մասին։

Իսկ նրա ընտանրկուհուց չէտու է պատ-
պանութիւն նրա անհեղձիւհան, հիմուկու-
նը երկակայութեան մէջ միայն գոյութիւն
ունեցող (հ. գոյ յայտնող էլ գոյութիւն
չունեցող), մի խարդախ տարրի՝ քանո-
թեանը ընկալեցում աղիցեցութեանը վրա-
ձեւը հրատարակած նամակի հոսից չե-
կապող ինձ արգելել Boileau-ն պէս հ
հետ ունեանքում մեր ճառարի երկերցողն
է։ Զայնը բացայայտել ի կարգի «Hoi-
lal» և վերցնում եմ իմ վրայ այդ բաց-
բացութիւնը արդարանցիւր պարտաւ-
սեղութիւն։

I

Լսեցէք որեւին ինձ, յարգելի Կ. Ս. Սպանդար

Զգում եմ անհրաժեշտութիւն նկատել տալու ձեզ նախ որ ձեր նամակի ֆոնը եւ տոնը կազմում են մի ախպարի ներգրծմակ համերգ Արաքսի Քանիէլեանի նամակի ձեռք, որ կարծես նրա արձանագրէիէն էր. որքա՛ զրգարտութեամբ ապրէի յունին 1 թուակերի նամակ, որ Մշակի, խորագրատառը ութնուն ց մնալոց յետոյ կըրճարէր օգոստոսի, 19-ին 179-ը համալրում լոյս տեսաւ բաւական կրճատութեամբ նախաձեռնայնիւ պարտականութէ իր մէջ ձեր հարցումի էլ պատասխանէ, որի վրայ պատմեմ եմ համարում անխղճել հետեւեալը.

Արգարթէ՛ Գ, Իսնիէլեանի սպանութեան հէջը առաջիկայ օրից, կըր Քաթօնիւ հասարակութեան միժմագոյն մասը մեղադրում էր այդ ոճրագործութեան մէջ. որա կնոջը Արաքսիայի եւ քրոջ-որդուէ՛ Համբարձումեանութեանին, եւ գտնովմ էի փոքրեւոր նութեան թուում ոչ միայն այն պատճառով որ չէի կարողանում հաշտուել մի կնոջ

քննորոշուեց կողմից մի աղյուցիսի հրելշումիան մտքի հետ, այլ նաև այն պատճառով, որ վաղ հասակացու սնունդ լինելով դատարանական բարձրորով՝ հայտելու ամբաստանությաներ վրայ որպէս անմեղների վրայ՝ մեղան է դրական փաստերով մեղադարարութեան ազգացուցուելով, գտնուում է որ հասարակութեան բերանում շրջող մեղադրանքը հիմնուած էր զվանդարարութեան համարեան բացառապէս անէկուններէ վրայ, որոնք գտնուում էին ամբաստանեալների մէջ սիրային յարաբերութեաներէլ զտուեան շուրջը, ինչ որ՝ իր կարգին մնում էր զեւթապուցանելի որ հարց, ե նոյն ինչ ալ առիթով եւ մտածում էի, որ սեղը ինք իրանից էր կարող ճանաչողութեան պատճառը եղած լինել, քանի որ Համարարութեան վրայում էր տուել մէջ, որպէս ընտանիք անկողն, եթէ միայն նրանց սիրային յարաբերութեաններէլ առաջացած չլինէր անային ներքին-ամուսնական հարգամանք նկրում մի աղյուցի բարձրութեան, որ ինչի հարաբար ելքը լինէր այլ ոճորարութեանով. ե աղյուցի հանդուցանելի անէկունութիւ բարեկամներս իսկ չուէինք մի աղյուցի բարձրութեան որքէ մի նշմարանք մայրութե որ մեղադրանքը մարմնացնելու հարցում չկար մէկտեղ ոչ մի փաստ, ոչ մի աղյուցի, ոչ մի փառտ, ոչ մի վկայ ցուցուելով ե մնալ ստիպում էինք մեկ ինքնութեանը ե համոզումները կազմել ու ռաշնորոշելով արգում նմաներից, որոնք իրանց կարգին մեղադրութեան մասում մտնելու չուէին ե նպատակ մի Տ-ի անմեղութեան գողութեանը Անկարգեքէ զբա վրայ ալ, որ հարականներէլ ուսնալ տեսած էին հանդուցանելի ասան պատշաճութիւց (որպէս ինք) ոճորարութի վրայ Համարարութեան արձակած ատրանտիկ հարուածներէլ անմիջապէս յետո՝ ասան կողմից եկող ե փող զոցով անցնող մի մարդու. միայնքս ու ուրերը վկայել էր տեսած լինել սոյն ատըրը ճանաչողութիւ արձակուած պահին՝ մի մարդու պատշաճութիւց փողոց նստուելով փայլելը ինչ այն որ հանդուցանելի փողի բարեկաններից մի քանի մասնաւոր անհեր հէն առաջին օրէց ձեռնարկեցին ամբաստանեալներից զեւ ուղղուած գողութի մի հետազոտութեան, որ տեղի 5-6 ամիս ե յանգիպաւ յայտարարութեանով որ ձեւը չէր բնութեան զրապան ոչ մի արդէնք.

Անա թէ դատեցու ինչպիսի չէլ մեհանն
 րով շրջապատուած՝ ան հատուած չէ այ
 րամանակ ձեր պաշտպանութիւնն անձեռ
 թեանը, երբ առիթ ունեցայ ժողովանալու
 ձեզ հետ 1908 թ. մայիսի 8-ին այստեղ, ՎՊԻ
 պերկայ՝ իրականութիւնը, Արշակ Գևորգ
 Գևորգեանի առաջնորդութեամբ, որը հետ
 ժամանի եկի ինչ տակաւնից պնդելու թիֆ
 լիսից, 200 ր. հատարելու ի հարկ եւ Իր-ի
 ժողովանալու համար գործի դրութեան
 եւ զրկու պէտք եղած պաշտպանողական
 ի պատահաւն հարցաշարինը իկա՞ծ մե
 ղադրեանն իզլակացութեանն արա եւ Համբ
 Ինպատանահանի դէմ աոյս ոճրագործութեան
 հարցումս

Նախ քան ձեր Բանբով զալը, Ա. Դ-
խնդրա՞ծք և արք ինձ հայկոյայե՞ծ նիւ-
նիքից ես կազմել էի արդէն այդ հանկու-
փառու-պաշտօնասիրութիւնը, որ պարզապէս
հանելով զարդաքարէ մըսախն, և դուք ուն-
դա՞ծք յայտնում էիք ինձ ձօք հնգուցիս
շնորհ և այլն և այլն, ետզ կերպոյնս դու,
մեկնեցիք թիփիւն տասնելով ձեզ հետ ը-
զրուածքը, որ բարեկացած էի սամաթիաթիվ
12 թիւիքից, լոռտառնալով թարգմանի ուռ-
անքերի և վերադառնալով, մի քանի շաբաթ
յետոյ դուք ուղարկել էիք Ա. Դ-ին ձե-
կողմից բոլորովն տարբեր ֆոնի վրա
գրուած մի պաշտպանութիւն, հայտնեց
հայտնե թարգմանութիւնով Ա. Յաւից,
վերապարծել էիք իմ գրուածքը, և այնու-
հետեւ Ա. Յ. հաղորդել է ինձ մի սուգա-
կոյ նամակով, որն քրթալուծուի:

Անա այն ամենը, ինչ որ եղել է ձեր իմ միջև մեր ժամօրհանյալ ժամանակի երես հաւատած էի իմ, իրի անձեղութեանը հիմնուած վերել Խորհրդանշ էլ միմաստով վրայ, և Քուխայիւր նախնական դատարանն է՝ միեղուց էլ միմաստներէ վրայ հիմնուած ճանաչեց նրան և 1910 թ. յունիս վերջի 28-ին դատարանից դատաւարանի հետապնդուելու:

Եւ դրանով ունիւ ջը կա զարմանալի Տննչ է ասելու, որ այդ շէք շատեւ նրա անմեղութեան մասին իմ հաւատքս եղաւ որբերի համար իր բազմաթիւութեան: Իրանք օգտուեցին իմ նախնային ասելի քան 25,000 ռ. Կափուցի կա Կրեկերի քայքայումից հանդուցեալ միեղածանք խախտումի դրուելիւնը, առանձին հոգաբարձիմանք հետևում էի այդ դործին ներքին այն դոհուսակութեամբ, որ Կրեկուցացած բարեկամն իր անկողնիցը մտնելու կենտրոնն էլ օգտվում էր ինչ ձանդից յանձին իր որբերի և թէ միեղուն

Ճամանակ կատարում էի դեպի մի ուրիշ բարեկամ՝ դեպի Ա. Ֆ.-ն իմ լանձնառաքելին՝ բռնի նրա հարգալիցությամբ մոտ իր տոգը և կատարել դեպի ինքը եղբոր դեր, որի համար նա, երբ եկած էր իսթիւմ ուղարկողորձիան առաջին օրերին՝ ինձանից խոստում ևստանալուց չկտրել միայն կարողացաւ վերադառնալ թիֆլիս, որտեղ ինքն աշխուհեմ էին զրոյ՝ բոլոր նամակները լրագած են իմ հասցեիս՝ վեհանաճարի մէջ զբոսատուներով, որոնցից անց մի ամուշ։

«Սիրելի էֆէնդիբայ, քանի զուռ հոռու եւ
ողջ, սիրտս ամուր է, գիտնալով որ ք
մէջ կայ մի հոգով մարդ, մի խելով
ընթէ բարեկամ, մի հալայր՝ ընդունալ
մինչ քան եւ ամենաանձնուէր ծառայու
թեւնը չխնայելու»:

Այն, և եւ էլ պայպէս կոչալ դէպի ի հարապառտ, ցործելի կանգուն էր իմ մէջ նրա աննորոթեման հաւատաւ, որ սակայն ձեռն հեռա ծանօթեանալուց շուրջ 9 ամսոյ յետոյ կրեց իր առաւել ճնշուած իմ անստորաբար ի հռահրելի արիւթիկ, որ Ա. Դ. ստացաւ թափուել իմ և իր քնանէ՛ Ա. Ժմիր ներքեւ յայտնեց իմ արեւելքի գտնուած է զարմեայ ապտուղ, կարգապէշ այդ հնաւոր անարածառնութիւնը՝ Մշակուի մէջ իմ դէմանդեան նրա զրպարտութեանց հերքում պարտեանալից բբօշիւրի տրուապարկն մէջ իր սրանից առաւ յաշարեակն էի Մշակուի խմբութեան և ուսման գտնուած է Թիֆլիսում Ենթեւ Տեմիքանանի մօտ։ Ես պարտեմ ան դնում է ձեռն վրայ ծանօթեանալու նրա պարտեանալից անանի հետ, նրանում ի միջի այլոց կան հրկու իրաւաբաններէ անուանեալ, մինը ձեռն ծանօթ է միւսը ձեռն մտնելով բարեկամից, զրեցէջ նրանց, դուք ան ձամբ ստուգեցէջ փաստերը, և արդէն նա քան այդ էլ երբ նրա վերջաբանում զի տնդուած փոքրիկ սուտը կը պայթի ձեռն անանիլ տակ, դուք կարծեմանք ձեռն քնի (եթէ խելպպէս քնի մէջ էք) և կը խորհարուցել տխուր մտածողութիւններէ մէջ էի ինչպիսի արարածի ձեռնարկել է պաշտպանի, և այն էլ մամուլի մէջ, և առ կատակ դուք կասէ՛ք ձեռն մէջը՝ «երբայ որ այսպիսի պարարած կարող է իր ամուսնիւն սպանած լինուք», ինչպէս և այդ բբօշիւրի մէջ և նամարեան թէ բնու շարժումը չեմ ունարգարտեանան հարգութիւն

Այդ հնազանդ ընտանիք խախտված չա-
նալուքն ենթարկվում էր այլ և արթնացա-
նալուքն քննադատությունից աչքի ընկնող
ամեն մի իրերից, և օր առօր ընթանալու
էին կասկածներս, երբ 1909 թ. մայիսի մե-
կեղև թափվում էր Զամբ. Բալասանյանը, ո-
ւհաբարձությունից ի վեր կոպե էր միշտ
բացատրելով այսպիսիք, և բնականորեն
տառապեց ձեր պաշտոնանկարի տանը ի դա-
ման և ի դավաճանություն ամեն ազգի
հասարակության հանդեպ:

Յարաճուն մեծանում և ակնյայտ ու մեղ
կապարանոց էր դառնում նրանց կենսա-
ցովեան գալիսկալից վատը և որբը,
դրամի բախտուն և անխնայ վատնումը, ո-
րոնց մէջ հասարակութիւնը տեսնում է
ոճրագործութեան հեղինակութեան ապա-
ցողը և վրդովում:

Երան զգաստացնելու համար մերձառեւ ազգակամները բոլոր շնորհքը, նրա խոստումնահատյար է ուրբեր լսնապաշտ տեղ Կարապետ քահ. Մալխասանի յոբորդրոն անցան ապարդիւն. Կարգը կկէ է ինձ, մասն ծովւ էի ես, նրա 1909 թ. յուլիս ամսն մէջ արդէն շարժան նստելով թուանաւորով էր նրանց յարջը միջուկորով (է հարգիւն էս զը ստանձ նստն մանրամասնութիւնները մէջը), որ ոչ հանգրուցեալի յիշատակը, որ ընթացի զստակութիւնը զստակութիւնը է ոչ մի. Ծն-ին ստանձ խոստումն Զէին կատար ազգաբանցին, որ ես ձեզի արքանապետ Կատարեւանն ինձանապետ լինելն իմ այդ պիկն միջուկորովն հետ սրէն զիտմ պահան լուէ է ես լուցնիք ամեն յապարհութիւն խնտ է բռնուն կշտումնանցնել ուղղիւնը նրան ալ իմ իմով:

Եւ կարծում էի զբանով մի բարիք արա-
լինել նրան, այն մարդով, որ աչքի առա-
նունենալով ինձանից սրա ստացած անգնա-
նատելի բարիքները, եւ նիմֆադուամ էլ-
որ նա այնքան պատկառանք կուենան
դէպի ինձ, որ կշտաժախեւ և յարանքով
խնայել խղճում և կառաջացնէր նրա ամբող-
ջութեան մէջ մի խորը ցեղանք և նա կ'
զգտանանար ու կ'ը վերադառնար պարկեղ-
իկեցազովալութեան, և աչք կ'աշտակով
ազադէր ինքնաբերկաց իրզմատներք որ ա-
նոր անդէր դաստիճութեւ և ցանտներ Բայ-
նս սխալուած էի իմ անխալութեանս մէ-
(նա էիք ժամանգած իր ստեղծութեանս
մէ յաջգինի զըցտովս ազգլն) զի փոխ-
նակ զգտանանար, նա կ'էր հոմտինս ա-
մին օր աւելի մեծ թափաղ ճանդէս էի
բերեւմ իրանից կենսալութեանս անպատ-
կառ անանարձակութիւնք, ընդհանրացն-
ելով ինքնաբերկաց ինքնաբերկաց ինքնաբերկաց

ողով այդ եղանակով հասարակութիւնն ըր-
 իմ խաւերը մէջ ոճաբարգործութեան հե-
 ղինակներն իրանք վերելու, հաւատարմ
 սակայն եւ զիւս չէի զոյգսնում այդ հա-
 տաութը՝ առ ի չորիս, ոճիբը, ապապրոցանու-
 յատուի փատարիւն եւ շնորհիւ դատա-
 յան կապուցանելու մէջ իմ ծայրայեղ
 զգուշացումութեան, եւ այն ժամանակուս
 հայկազներէն համառայն լիմ ըրոր կա-
 կածներն բնութում էին Համարձու-
 ղութիւն միեւն 1909 թ. նոյեմբերի 21-ը
 (կարօրացէր բրօշուրս)։

Այստեղ, յարգվել էր առաքան, ստիպուած
եւ առաջ բերել փերին աստիճանի կարեւ
եւ քան բնորոշ փաստերը:

Այդ թուականներում (1909 հոկտեմբեր
նոյեմբեր), երբ նախ Համաբնօրոշումը և ապա
նրա հետ միացած Ա. Դ. Կատարեւում էին
եւ ինչ ղեւ պրոֆուզիաներին, դրոճել նրան
մասին գանգադանքն Ա. Վախի, որ ի
կարգին թղթագիտով այդ առիթով Ա. Դ.
հետ հաջորդել է ինձ արանից ստացա
լու աստիճանի իր 1909 նոյեմբ. 20 թվականի
նամակով հետևեալ կերպով.

«Անարգիւս ինձ պիտէ զիս 3 շաբաթ
առաջ ի Նամակ, որուն մէջ խօսուի է
մասին անհրաժեշտին պատկանելոցն
կրկնապահովութեանը եւ ցումը է ի սր
տէ, որ զու անգիտութեամբ կամ խառ
նակիւններով ան-գութներով անտալով
զուր պիտուի առէ վշտացել նա», (Էդր
գովոր. Ս. Ճոնս-է)

Յապովի երաւարան և տրամադրող ըն-
կերցողներ, ի միտ տեսե՛ք, որ Ա. Կարնի-
կանի այդ յայտարարութիւնը տեղի է ու-
նենում նրա մտա շարժումներէնսկան խլով-
մից չորս ամիս յետոյ, և հաստատացած է հեղե-
րայն շրթ ամուսնայ ընթիքսնում՝ նմանո-
ր իրնակ և աւելի եւ պի՛նքայնս յայտարար-
ութենան նրա կողմէ պիտի եւ ունեցնէ այս-
տեղ շատելի մաս... և իրենցէ այս ամեն-
երը շնորհալ պտուխեան վերջարարումը պի-
տա խոսում աստատանս վերաբերմամբ

Պատասխանելով Ա. Զիւլայի նամակին 1909 թվաբնի 22 թուականի նամակի մէջ՝ որ ու վարդառած է Կիւլայի մատենակո 259-հրեանի նկատման, գրած էի ի մէջի այլու հետեւեալը.

«Մոռացայ երէկզայ նամակին մէջ հրեան որ խառնակիւնքն չին եղած երբեք եմ մէջէ եւ ես այնքան միամիտ, անքան ապարդի չեմ, որ թրժանած խառնակիւնքն ինչպիսիք խառնան ոգով, ես՝ որ շատ աղակալելով տեսած եւ ակնալիւծութեան տեսման տեղով թիւնն եմ արած իմ մէջ հրեան համարութիւն՝ «զոտել իսրայէլ տեսայ, գուցէ սիւսի լսեցի» աստով յարկով»:

Անստիպանք չարին հաւատալու, դատելու, մատաւանք դատաւարտուիւ հաշիւը՝ իմ ծայրայիտ զգուհատուրէն հարցնելն էր, որ մինչև վերջին իշխան թուականը (1909 տարին) 21) նս շարունակուէին ինչ զին հաւատալ ձեր պաշտպաննալի անմեղութեանը, երբ խաբար օրից նա էլ նս թաղուած եմ իսկականօրէն:

Ահա ձեզ այդ առիթով պերճախօս փառ
տեք:

[illegible]

կանոնը սուսմած լինելովն հանգրծա՝ ասա
ն էն Թււր, որ կարող է այդ անասկ
ուրարկը որ հարկադարն (Ն. Դւր) որ
կարելով զուցէ զգաստանայ ու խալը
զոր ճիշ հաստացած լինիլ նրա (Ն. Դւր)
մարդակողութիւնը ին անուսնոն ասկ
սովմասս գործում, նշատած պիտի լինի
նրան Համարածոր ձեռ մեղաւայրը, և այ
պարագայում ի նշանն կարող էր յայտարար
որ անասկ անցնել նրա (Ն. Դւր) ձեռը
լին զոր պիտի լինէր հաստար Համար
ածոր ձեռն անցնելուն Միշնկ այդ օրը
թիւ ձեռն յարարելութիւն լայած, նրա
(Ն. Դւր) անպարկն կնիցադարձութիւն
պատճառով, բայց, կրննում եմ, համաձայ
նա ժամանակաւայն իմ հայկազգին և հիմ
նած իմ ձեռնով եղած donaces-ներէ վրայ
հաստատով մշտ նրա անսկզբութեան ու
լազգայնութեան յայտն, Ն. Գ թիվանա
ն ձեռ թիվակցութեան ու կառավար
ել գործարկը մարդակալայն կի գործ
նրա ձեռ մէ եղբոր դեր, ջանալով քաջ ա
նիկ իմ աշխարհը, քիթկնի համար կորստ
անտանալիքն իմ հարստութեան

Պերսիասի հոգ ապր ապրիլի 1909 թ. նոյեմբեր 21 թիւակիր ընդարձակ նամակի մէջ հետեւեալ խոսքերը.

«Գարբի իմ հոկտեմբեր 24 թիւ նամակս պիտի տեսնեայ որ ես արշաւել գուշակեալ եմ արդ ամենը եւ աւելի վաղորդ ապագայի համար» Եւ մինչ քանոր—հաւանաւ որ ճիշդ ասում եմ հորոք արտառ—իմ որոմս

զակ ճիգերս, իմ ամբողջ տակտիկան
տոյն իսկ Արաքսիայի հետ յարաբերութիւն
խզիւտ, որ ինքն ըստ ինքեան արդէն ան
խուսափելի էր դարձնել, եղած էն միմիայ
Արաքսիայի ոգիւ համար, նրան... փըր
կերու համար»։

Կոնկրադացւոյ մեծերէս, մշտնով զեւրա
զանց մարգարայրու Թիւն է, որ ասել է անե
ն է տուել, ինչպէս ամենը քրտանց գտն ե
կու տարի տաւ, է պչր նամակէս վերջն
բանում հաղորդելով մ. Յիշմանանիս, որ
Համբ. Բարասանանը տառում է նրա հ
բազմաթիւ դէպի զանակէն, խորհուրդ է
տաւել նրան զայ Բաթում գտն մի քան
օրով:

Յիշեցե՛ք այս ամենը, յարգելի իրաւաբան
և արամատաւոր ընկերացիներ, երբ ճե-
պարտութիւն յայտարարեցի մայրին՝
Փրկութեան այդ զորին հետաժող է-
լան զբերել խնամալի տար-վարանի
մասն. յայտարարեցի, որ նմանապէս հաւա-
տած էք նրա անվերաբեւեռ ոնրագոր-
ծութեան խալցում. նայե՛ք սոյնման
մոռն՝ նա էլ յոյ վարքին երեսն անգամ հե-

ազգային Բաթինը կանչել էր. Ֆեյխվանե-
ւին, և ժնեք մտածում էինք, որ նա գար
պայտե՞ր էր աքեթու՝ կը տեսներ ամե-
րան և կը գլոցատայներ հասարակաց խոճ-
վըղով մուտքը, որի հետեանքները էր
կանգնադպցուցում ինձ գոչալիկ էր տա-
լալէն այն. ժամանակը խոյց թէ ևս
թէ տէր-կարգուղու քահ. Մալխոնան՝ էի քի-
խալէն մեր պղծան բարեքցակում մտա-
մունքներ և ջանքերէ՛ր ստացանք արմատը
հանք և հարցալիր էր. Ֆեյխ էր 6 ղեկ-
տնմներ 1909 թուակէր նստակով, հայ
հոգանք և արճամարդանք՝ ուղղուած միա-
գումայն Բաթնուս հասարակութեան
ցեխէն է պաշտպանութիւն էր հարգաւոր
ճարքէ տնտեսութեան արքիտեպէն loya
պարագման:

«Եր հաստատում երկկույն, նամակս, որ
վերջը՝ յաւելուածում ասիլ էի, թէ ես
բող ես, այն ուղարկել Արաքսիային, եւ այն
իրան ուղղութեան ընդելու մտքով էր. եւ
վաղանցայ այդ մտքից, աւելորդ է նամակ
իրան ըրկել, եւ խաշ զրի իր գոյութեան
յայտը»։

Այդ օրից ինձ համար պարզում էր
որ Ա. Դ. ժառ ուներ Համարձույթի կոդ
և ինձ հետ կատարում էր բոլոր պիտույի
ցեաները մէջ այն յետեւի մարզով, ու
բացառելով իմ մշակից մե 199-ում լոյս տե
ւած համակարգ մէջ (կարգադէր բնօրինակ
նա շատ լաւ ծանօթ էր իմ բնօրինակով
խնամքի և միտքի կատարողներին
իհրաւիր, որոնք մի քանի հարկեր

[illegible]

Այսպէս էլ այդքէն տեսնել ապր ամանն
այնուամենայնիւ Ա. Ծախի տունում խոտա-
ման անուամբայն եղբայրական հագագորու-
թեան վերելքն էլ զիսկ իմ կատարած իմ
սեղու համար՝ վերելքնայ 22 տոյիկը, նա-
մակովս կատարու էր Ա. Ծախի Բաթմու-
նըստից տոտակովս ի պատասխան իմ այդ-
քիս բարեբախտիւմ տրամաբարութիւններին
ը 6 դէկտ. թուակիւր վերաբարական նամակ
Բաթմուրի հասարակութեան հաշտէին, դա-
ղաբերելով այնուհետն նրա նկու էլ իմ
կատարելութեան

Բայց և այսպես դրանից ժողով էլ դե բաւական փաճանակ ոճրագործութեան հարցում էր. Դ-ի վերաբերմամբ իմ կասկածները որքան և հնուցւեմէ խիստ թանձրացած՝ մնում էին այդուամեայիցս միջև կասկածի վիճակի մէջ առ ի չզոյշ ոճրագործութիւնը՝ ապացոցեցանքու ընդրեալ ուղղին և յատուկ փաստերի, միջին այն ուր նա և իր հոմանին, մասնաւանդ 1910-յոսնաբարի 26-ին, դատաւանական հնուակալուով զօրաբնդուելուց յետոյ, ուղղակի արձաւորեալով իրիպիւնիցն հասարակութեան առաջ այն էլ վերջովեւած իրենց աստիքի դէմ, բանիւ եւ զորովով տալով իրանց մեղադարձութեան ապացոյցները, խտաովանութիւնն ու վերաքննութիւնն հնարակի լինելուն՝ Ա. Դ-ին ձեր տուած հատաւանացունքները վատաշնորհ՝ դրանց ցնացին չափազանց մատչ, մինչև ձորն արձաւորութեան մէջ այն վկաները, թողեալ առ ահի կամ առ զթիութեան պէտէն էին զգաբարեական պապանձումն հարցքքնութիւնաց փաճանակ և որոնք սակայն զուգեւ՝ խղճի խաղից, սկսեցին խտն իրանց գիտեցանքները և այլպէս բացառն ոճրագործութեան զազանիքը և երեսն եւ յաւ փաստերը ըզրմայիցի և պերճախոսք.

Р м Р п л д